

БІБЛІОТЕКА

У СОЦІАЛІСТИЧНОМУ
БУДІВНИЦТВІ

ЖУРНАЛ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ
БІБЛІОТЕЧНОЇ РОБОТИ

ОРГАН НКО та ВУРПСу

9

ВЕРЕСЕНЬ

1 9 3 4

„РАДЯНСЬКА ШКОЛА“

своїй роботі, що їх здобуто в наполегливій боротьбі за піднесення політично-ідеологічного рівня студентства, за партійність викладання, за посилення більшовицької пильності.

Ведучи нещадну боротьбу на два фронти й зокрема проти головної небезпеки на Україні на даному етапі — місцевого націоналізму, — факультет викрив націоналіста Гаврилюка, Годкевича, що в курсі бібліографії протаскував націоналістичні твердження, прикриваючись революційною фразеологією, Куліковського, що протаскував троцькістську контрабанду.

Кафедра викривала (хоч не завжди своєчасно) політичні помилки, що їх припускалися окремі члени кафедри; боротьбу з цими помилками кафедра підносила на принципову височінь.

Дальше завдання кафедри — повести нещадну боротьбу за чистоту марксоленінської теорії в бібліотечній справі. Кафедра самобілізувалася на перегляд програм і навчальних планів і має особливо уважно переглянути й дати певні висновки про всю літературну продукцію членів кафедри, особливо продукції т. Фридьєвої, яка припустилась антиленінських тлумачень в окремих питаннях бібліотечної справи — головне в питаннях вивчення читача.

Перед бібліотечним факультетом ВУІКО стоять відповідальні завдання. Обсяг роботи бібліотечного факультету після ухвали ВУЦВК про роботу масових бібліотек значно збільшується. Вже з цього року бібліотечний факультет на 1-й курс набрав 300 чол., отже більше, ніж навчалось в 1933-34 р. на всіх курсах. Тільки наполегливо здійснюючи постанови партії та уряду про бібліотечну роботу, ми зуміємо надалі не лише закріпити досягнення факультету в 1933-34 р., а й піднести роботу його на ще вищий щабель, відповідно до тих важливіших завдань, що їх ставить перед бібліотечною справою сучасний етап соціалістичного будівництва.

ВЕЧІРНІЙ БІБЛІОТЕЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ВУІКО БЕЗ ВІДРИВУ ВІД ВИРОБНИЦТВА В 1934 р.

Р. ФАЛЬКОВІЧ

Величезне зростання соціалістичного господарства значно підвищило вимоги до теоретичного рівня радянських спеціалістів, у тому числі й бібліотекарів, що працюють на відповідальній дільниці культбудівництва. Постанова ЦВК СРСР про бібліотечну роботу підкреслює, що „наявний склад бібліотечних робітників

не забезпечує кваліфікованого і ідейно-витриманого керівництва бібліотечною справою". Це підтверджує і харківська дійсність. Так, з 190 чол. бібліотекарів масових бібліотек по Харкову (за матеріалами бібліотечного перепису—1933 р.)—лише 43 чол. мають вищу освіту (в більшості стару), 116—середню і з нижчою освітою—31 чол. З 48 бібліотекарів приміської смуги—19 чол. мають середню освіту, 29 нижчу.

Перепідготовка наявних бібліотечних кадрів (політосвітних, профспілкових, вишівських і технічних бібліотек) по м. Харкову провадилась несистематично і була не на належній височині. Повстала потреба систематичної і кваліфікованої перепідготовки бібліотечних робітників.

Порядком підготовки до XVII з'їзду партії, бібліотечний факультет ВУІКО взяв на себе зобов'язання відкрити вечірній бібліотечний факультет (без відриву від виробництва) із завданням— „підняти культурно-політичний рівень практичних бібліотечних робітників, дати глибокі і всебічні знання спеціалістові-бібліотекаря, озброївши його марксоленінською методологією“ (положення про вечірній бібліотечний факультет).

Ця ініціатива була підтримана бібліотечною управою НКО. 24-го січня 1934 року був виданий наказ № 45 Народним Комісаром Освіти УСРР тов. Затонським про відкриття вечірнього бібліотечного факультету без відриву від виробництва. З 15 лютого 1934 року факультет почав своє існування.

Треба відмітити байдуже ставлення Харківської облпрофради і міськвідділу наросвіти до організації вечірнього бібфаку. Робітники облпрофради не взяли участі в організації цього факультету і залишилися байдужими до стану навчання і до кінця навчального року.

Профіль вечірнього бібліотечного факультету. Вечірній бібліотечний факультет ВУІКО без відриву від виробництва готує кваліфікованих організаторів і методистів бібліотечної роботи.

1. Завідувачів бібліотек (масових, дитячих, спеціальних, вишівських).

2. Завідувачів секторів, відділів (абонемент, читальня) бібліотек усіх типів.

3. Інструкторів бібліотечної справи (серед дорослих і дітей) для організацій, що ведуть бібліотечну роботу.

4. Консультантів абонементу всіх типів бібліотек.

Учбовий план та його виконання. Підготовка спеціаліста-організатора бібліотечної справи, озброєного марксоленінською теорією, що вміє володіти методами бібліотечної роботи, — вимагала побудувати такий навчальний план, який забезпечив би відповідну кваліфікацію. Одночасна організація 3-х курсів, з яких 2-й і 3-й курси укомплектовані з студентів робосівського університету, створила великі труднощі в складанні навчального плану.

Навчальний план складався з 3-х циклів:

Соцеконіомічний цикл займав в навчальн. плані — . . . 43%

Спеціальний " " " " 48%

Вивчення іноземних мов займало в навч. плані — . . . 9%

В основному навчальний план 1934 року виконано цілком.

Навчальні програми. Навчальні програми вечірнього факультету в основному ті самі, що й для денного.

Найвужче місце — це програма і робочий план з української літератури, які кафедра літератури остаточно проробила і затвердила лише в кінці навчального року.

Методи педагогічного процесу. В основу викладання на вечірньому факультеті покладені методи лекційно-семінарські. На першому курсі мали години для самостійної роботи студента під керівництвом викладача.

Навчання без відриву від виробництва має в собі органічне пов'язання теорії з практикою, тим то викладання теоретичної частини спеціальних дисциплін проходило в пов'язанні з конкретною практикою студентів, в залежності від типу його бібліотеки. Так, теоретичний курс з дисципліни „зміст і методи бібліотечної роботи“ (матеріал по темі: „робота бібліотеки з активом“) був пов'язаний з конкретним матеріалом кожної бібліотеки.

Надалі наше завдання — через підвищення теоретичного рівня нашого студента-бібліотекаря впливати одночасно на підвищення якості роботи цієї бібліотеки, де він працює.

Педагогічний склад. Склад викладачів вечірнього бібліотечного факультету в основному був той, що й на денному факультеті: професорів — 4; доцентів — 3; асистентів — 5.

Великі були труднощі в доборі педагогічного складу. Працювати на вечірньому факультеті викладачі йшли неохоче, бо боялися відсутності дисципліни і неуважного ставлення студентів-вечірників до навчання. Спочатку довелося їм не легко, поки бібліотекарі-студенти не втягнулися у навчання. В наслідок енергійної і доброякісної роботи наші викладавці домоглися гарних наслідків. Студенти уважно проробляли матеріал, вели конспекти і брали активну участь у семінарі. На підсумкових виробнарадах студенти виділили ударників-викладачів.

Склад студентів. Загальна кількість студентів на 1 липня 1934 року — 75. З початку навчання було 87. Відсів стався в основному за рахунок непередготовлених і по хворості, частково через відсутність денної групи.

З 75 студентів — 21 працюють в профспілкових бібліотеках, 10 — в політосвітніх і дитячих, 27 — у вишівських і різних установ і 17 — в наукових бібліотеках. За курсами студенти розподіляються: I-й курс — 34 чол. (розпод. на 2 групи), II-й курс — 17 чол., III-й курс — 24 чол.

Особливо цінне те, що до навчання втягнені бібліотекарі з великим виробничим стажем (21 чол. з стажем більше 5 років),

при чому більшість їх були в числі ударників учби і премійовані.

Академуспінність студентів вечірнього бібліотечного факультету. Боротьба за якість учби займала центральне місце в роботі як деканату, так і громадськості нашого вечірнього факультету.

Соціалістичні методи навчання, сумлінне ставлення більшості викладачів, боротьба деканату за створення відповідних умов (10-денна відпустка на роботі під час іспитів, організація повторних лекцій і семінарів, консультації викладачів) — все це позитивно позначилось на підвищенні академуспінності студентів, особливо в другому періоді, про що підтверджують наслідки першого та другого періодів

На 15 IV—1934 р.		На 1 V I—1934 р. в % по 3 курсах (4 групи)	
ДД	7,7%	ДД	16,1%
Д	33,3%	Д	57,0%
З	25,6%	З	24,7%
НЗ	6,0%	НЗ	1,1%
Невиявл.	27,4%	Неатестованих	1,1%

Незадовільні оцінки у студентів, що мають низьку підготовку. Навчання вечірників, підготовка до іспитів, не зважаючи на труднощі навчання без відриву від виробництва, пройшли з великою енергією і піднесенням. Так відмітили в своїх виступах студенти і викладачі на підсумкових виробничих нарадах.

Відвідування. Перший період навчального року — організаційний період — відмічається великими неполадками в дисципліні. В другому періоді в дисципліні є значне поліпшення. Але все ж таки ми ще не добилися потрібних наслідків. Одна з причин — це байдуже ставлення багатьох організацій, зокрема міськнаросвіти і облпрофради, які не тільки не сприяли навчанню, а навіть зривали інколи вечірників з навчання без відома адміністрації факультету (бібліотека „Металіст“, „ЦБЮЧ“, бібліотека деревообробників, бібліотека клубу залізничників).

У 1934/35 році треба буде і нам і організаціям, що відрядили бібліотекарів на учбу, повести спільну суворішу боротьбу за дисципліну, за умови, які забезпечували б нормальну учбу.

Завдання вечірнього бібліотечного факультету на 1934/35 навчальний рік. Минулий період навчання, хоч і не був достатньо організований, пройшов з великим ентузіазмом студентів і педагогів.

Навчання бібліотекарів без відриву від виробництва безумовно себе виправдало. Цілий ряд хиб, що мали місце в організаційний період (незакріплення аудиторій за групами, несвоєчасний добір педагогів, несвоєчасне доведення робочих планів до студентів) легко подолали.

З самого початку навчального року завдання забезпечити правильний розподіл лекцій і семінарів, вести по літературі

лекційно-семінарський метод занять на всіх курсах, забезпечити робочими планами всіх студентів.

З великими труднощами налагоджену в кінці навчального року дисципліну треба закріпити. Цим мусить зайнятись факультет разом із організаціями, що командирують бібліотекарів на учбу.

Створення всіх умов для успішного навчання — наше основне завдання. За це повинні взятися і міськнаросвіта і облпрофрада.

На кінець навчального року ці організації під великим натиском декана вечірнього факультету добились десятиденної відпустки студентів під час іспитів і виділення коштів на преміювання.

Треба створити всі умови для підготовки кваліфікованих бібліотечних робітників, озброєних марксоленінською методологією, здатних боротися на відповідальній дільниці соціалістичного будівництва — культурному фронті.

ПЕРШІ УСПІХИ В ПІДГОТОВЦІ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ КАДРІВ ДИТЯЧИХ БІБЛІОТЕК

В. ІВАНОВА

У справі підготовки кадрів для спеціальних дитячих бібліотек ми маємо по м. Києву перші досягнення — випуск 20 бібліотечних робітників, що дістали спеціальну вищу освіту на бібліотечному відділі позашкільного факультету педінституту.

В 1932 р. при київській облпрофраді був організований культармійський університет, який включив в план своєї роботи підготовку кадрів для дитячих бібліотек. На відділі бібліотечної роботи з дітьми було організовано 2 курси. 1 курс для бібліотекарів-початківців і 2-й курс для робітників з певним практичним та педагогічним стажем на 30 слухачів, що вчилися без відриву від виробництва. Учебний план був розрахований на 10 місяців навчання з заняттями 4 рази на шестиденку і складався з дисциплін соціально-економічних, загальноосвітніх і спеціальних. Закінчили 2-й курс — 22 слухачі, але продовжувати навчання при культармійському університеті надалі не довелося, тому що він, не маючи фінансової бази, закrywся. Тоді було порушено питання перед київським педінститутом про організацію спеціаль-